

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

КРАЇНОЗНАВЧІ СТУДІЇ

Методичні рекомендації
до семінарських занять і самостійної роботи (для здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 291
«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»)

Електронне видання

Харків – 2024

Рецензенти:

А. М. Ісаєв – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, начальник науково-дослідницького сектору університету;

С. В. Кривуля – кандидат геологічних наук, заступник директора з геології та розробки родовищ філії ГПУ «Шебелинкагазвидобування» АТ «Укргазвидобування».

*Затверджено до розміщення в мережі Інтернет рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 4 від 16.04.2024 р.)*

К 77 Країнознавчі студії : методичні рекомендації до семінарських занять і самостійної роботи (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини») [Електронне видання] / уклад. О. А. Файєр. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. – (PDF 24 с.)

Видання містить положення про організацію вивчення навчальної дисципліни, її тематичний план та структуру, плани семінарських занять, завдання для самостійної роботи, підсумковий тест для самоконтролю студентів та рекомендовану літературу.

Для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що навчаються за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» (освітня програма «Міжнародні відносини»).

УДК 327:001.92+316.77

© Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, 2024
© Файєр О. А., уклад., 2024

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	3
2. Тематичний план навчальної дисципліни.....	5
3. Структура навчальної дисципліни.....	8
4. Плани семінарських занять	9
5. Завдання для самостійної роботи	11
6. Підсумковий тест з дисципліни для самоконтролю.....	13
7. Академічна доброчесність.....	20
8. Рекомендована література	21

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою викладання навчальної дисципліни «Країнознавчі студії» є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань про державно-правові явища, особливості політичної, економічної, соціальної систем, їх спільні і відмінні риси, загальне й особливе в їх функціонуванні і розвитку у різних країнах та регіонах світу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є міжнародний вимір діяльності держав через формування їх країнознавчої та державно-правової характеристики та розвиток взаємовідносин з іншими суб'єктами глобального міжнародного простору.

Основним завданням вивчення дисципліни «Країнознавчі студії» є:

формування наступних загальних компетентностей:

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

формування наступних фахових компетентностей:

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

СК18. Здатність оцінити міжнародне середовище держави, визначити цілі та завдання її зовнішньої або внутрішньої політики та пропонувати відповідні ефективні інструменти їх реалізації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти знатимуть основи організації та функціонування політичної, економічної, соціальної систем держави з метою отримання практичних висновків та результатів, що можуть бути застосовані у сфері міжнародних відносин.

Відповідно до освітньої програми «Міжнародні відносини» здобувачі вищої освіти мають досягти наступних програмних результатів навчання за дисципліною:

РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

PH11. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

PH22. Оцінювати міжнародне середовище держави, визначати цілі та завдання її зовнішньої або внутрішньої політики та пропонувати відповідні ефективні інструменти їх реалізації.

Методика вивчення навчальної дисципліни «Країнознавчі студії» базується на поєднанні лекцій, семінарських занять та самостійної роботи студентів.

Семінарські заняття є однією з форм навчальних занять, при якій викладач організовує дискусію студентів навколо певної проблеми на основі самостійного вивчення рекомендованої літератури. Логічна структура планів семінарських занять охоплює широке коло проблем і побудована таким чином, щоб сприйняття основного понятійного апарату, концепцій та принципів міжнародних інформаційних відносин було максимально ефективним. Підготовка до семінарських занять сприяє поглибленню знань студентів, розвитку їх творчості та інтелекту.

Самостійна робота є однією зі складових навчального процесу і основним засобом оволодіння студентами навчальним матеріалом у вільний від занять час.

Одним із видів самостійної роботи є опрацювання матеріалу кожної теми за матеріалами лекцій та рекомендованою літературою. Якщо з певних причин лекція пропущена, її необхідно опрацювати самостійно.

Іншими видами самостійної роботи є: підготовка до семінарів, самостійне вивчення окремих питань дисципліни, вирішення тестових завдань.

Викладач систематично контролює самостійну роботу студентів: перевіряє виконання завдань, оцінює виступи студентів на семінарах з питань, які винесені на самостійне опрацювання.

Виконання завдань, винесених на самостійне опрацювання, є обов'язковим для кожного студента.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Країнознавство як наука та навчальна дисципліна

Предмет, метод та завдання країнознавства. Об'єкт вивчення країнознавства. Підходи до вивчення країнознавства. Головні завдання країнознавства. Країнознавство як наука. Роль країнознавства у сфері міжнародних відносин.

Тема 2. Просторово-територіальна організація держав світу.

Поняття держави

Географічне положення держав світу. Основні теорії походження держави (договірна, патріархальна, класова, психологічна, теорія насильства та інші). Історичні типи держави. Поняття та ознаки держави (територія держави, її населення та інші), функції держави. Сутність сучасної держави.

Тема 3. Держава в політичній системі суспільства

Поняття суверенітету держави та його співвідношення з суверенітетом народу та суверенітетом нації. Громадянське суспільство та держава. Поняття громадянського суспільства та його ознаки. Політична система суспільства та держава. Елементи політичної системи суспільства. Поняття та структура форми держави. Види державного правління: монархія та республіка. Форми державного устрою держави: унітарні держави, федерації та конфедерації. Поняття та види політичного режиму держави. Механізм та апарат держави. Партийна система держави.

Тема 4. Регіональний поділ світу. Держава як учасник міжнародних відносин

Загальні засади районування світу. Регіони світу: каїни Європи, країни Азії, країни Африки, країни Північної та Південної Америки, країни Австралії та Океанії. Поняття та функції держави як учасника міжнародних відносин.

Тема 5. Країнознавча характеристика України (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем України)

Форма держави Україна (форма правління – республіка, форма державного устрою – унітарна держава, політичний режим – демократичний). Політична система України: поняття, елементи (суб'єкти політики, політичні норми та принципи, політичні відносини внутрішні та міжнародні, політична ідеологія та культура). Загальна характеристика економічної, соціальної та правової систем.

Тема 6. Країнознавча характеристика країн Європи (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Європи)

Форма держав Європи: форма правління – республіка або монархія, форма державного устрою – унітарна держава або федерація, політичний режим – демократичний або авторитарний. Політична система країн Європи: поняття, елементи (суб'єкти політики, політичні норми та принципи, політичні відносини внутрішні та міжнародні, політична ідеологія та культура). Загальна характеристика економічної, соціальної та правової систем.

Тема 7. Країнознавча характеристика країн Азії (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Азії)

Форма держав Азії: форма правління – республіка або монархія, форма державного устрою – унітарна держава або федерація, політичний режим – демократичний або авторитарний. Політична система країн Азії: поняття, елементи (суб'єкти політики, політичні норми та принципи, політичні відносини внутрішні та міжнародні, політична ідеологія та культура). Загальна характеристика економічної, соціальної та правової систем.

Тема 8. Країнознавча характеристика країн Північної та Південної Америки (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Північної та Південної Америки)

Форма держав Північної та Південної Америки: форма правління – республіка або монархія, форма державного устрою – унітарна держава або федерація, політичний режим – демократичний або авторитарний. Політична система країн Північної та Південної Америки: поняття, елементи (суб'єкти політики, політичні норми та принципи, політичні відносини внутрішні та міжнародні, політична ідеологія та культура). Загальна характеристика економічної, соціальної та правової систем.

Тема 9. Країнознавча характеристика країн Африки (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Африки)

Форма держав Африки: форма правління – республіка або монархія, форма державного устрою – унітарна держава або федерація, політичний режим – демократичний або авторитарний. Політична система країн Африки: поняття, елементи (суб'єкти політики, політичні норми та принципи, політичні відносини внутрішні та міжнародні, політична ідеологія та культура). Загальна характеристика економічної, соціальної та правової систем.

Тема 10. Країнознавча характеристика країн Австралії та Океанії (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Австралії та Океанії)

Форма держав Австралії та Нової Зеландії: форма правління – республіка або монархія, форма державного устрою – унітарна держава або федерація, політичний режим – демократичний або авторитарний. Політична система країн Австралії та Нової Зеландії: поняття, елементи (суб'єкти політики, політичні норми та принципи, політичні відносини внутрішні та міжнародні, політична ідеологія та культура). Загальна характеристика економічної, соціальної та правової систем.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем навчальної дисципліни	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		лекції	семінари	самостійна робота
Тема 1. Країнознавство як наука та навчальна дисципліна	8	2	-	6
Тема 2. Просторово-територіальна організація держав світу. Поняття держави	12	4	2	6
Тема 3. Держава в політичній системі суспільства	12	4	2	6
Тема 4. Регіональний поділ світу. Держава як учасник міжнародних відносин	10	2	2	6
Тема 5. Країнознавча характеристика України (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем України)	12	2	2	8
Тема 6. Країнознавча характеристика країн Європи (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Європи)	16	6	2	8
Тема 7. Країнознавча характеристика країн Азії (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Азії)	14	4	2	8
Тема 8. Країнознавча характеристика країн Північної та Південної Америки (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Північної та Південної Америки)	14	4	2	8
Тема 9. Країнознавча характеристика країн Африки (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Африки)	10	2	-	8
Тема 10. Країнознавча характеристика країн Австралії та Океанії (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Австралії та Океанії)	12	2	2	8
Усього годин	120	32	16	72

4. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 2. Просторово-територіальна організація держав світу.

Поняття держави

Семінарське заняття 1.

Питання для обговорення (теми доповідей):

1. Основні теорії походження держави.
2. Особливості виникнення держави у різних народів світу.
3. Поняття та ознаки держави.
4. Функції держави.
5. Сутність держави.
6. Поняття і види суверенітету.

Тема 3. Держава в політичній системі суспільства

Семінарське заняття 2.

Питання для обговорення (теми доповідей):

1. Поняття і структура форми держави. Види форм державного правління.
2. Види форм державного устрою.
3. Види форм політичного режиму.
4. Механізм держави.
5. Загальна характеристика трьох гілок влади: законодавчої, виконавчої і судової.

Тема 4. Регіональний поділ світу. Держава як учасник міжнародних відносин

Семінарське заняття 3.

Питання для обговорення (теми доповідей):

1. Загальні засади районування світу.
2. Держава як суб'єкт міжнародних відносин.
3. Ознаки держави як суб'єкта міжнародних відносин.
4. Політичний вплив держав на міжнародній арені.
5. Загальні засади процесів глобалізації в світі.

Тема 5. Країнознавча характеристика України (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем України)

Семінарське заняття 4.

Питання для обговорення (теми доповідей):

1. Розташування України на мапі світу, загальна характеристика території та клімату країни.
2. Населення України (загальна характеристика, етнічні особливості, релігійні конфесії, культурні звичаї).
3. Загальна характеристика економіки України.

4. Державно-правова характеристика України (органи законодавчої, виконавчої та судової влади, адміністративно-територіальний устрій, органи місцевого самоврядування).

Тема 6. Країнознавча характеристика країн Європи (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Європи)

Семінарське заняття 5.

Питання для обговорення (теми доповідей):

1. Розташування країн Європи на мапі світу, загальна характеристика території та клімату країн Європи.

2. Населення країн Європи (загальна характеристика, етнічні особливості, релігійні конфесії, культурні звичаї).

3. Загальна характеристика економіки країн Європи.

4. Державно-правова характеристика країн Європи (органи законодавчої, виконавчої та судової влади, адміністративно-територіальний устрій, органи місцевого самоврядування).

Тема 7. Країнознавча характеристика країн Азії (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Азії)

Семінарське заняття 6.

Питання для обговорення (теми доповідей):

1. Розташування країн Азії на мапі світу, загальна характеристика території та клімату країн Азії.

2. Населення країн Азії (загальна характеристика, етнічні особливості, релігійні конфесії, культурні звичаї).

3. Загальна характеристика економіки країн Азії.

4. Державно-правова характеристика країн Азії (органи законодавчої, виконавчої та судової влади, адміністративно-територіальний устрій, органи місцевого самоврядування).

Тема 8. Країнознавча характеристика країн Північної та Південної Америки (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Північної та Південної Америки)

Семінарське заняття 7.

Питання для обговорення (теми доповідей):

1. Розташування країн Північної та Південної Америки на мапі світу, загальна характеристика території та клімату країн Північної та Південної Америки.

2. Населення країн Північної та Південної Америки (загальна характеристика, етнічні особливості, релігійні конфесії, культурні звичаї).

3. Загальна характеристика економіки країн Північної та Південної Америки.

4. Державно-правова характеристика країн Північної та Південної Америки (органи законодавчої, виконавчої та судової влади, адміністративно-територіальний устрій, органи місцевого самоврядування).

Тема 10. Країнознавча характеристика країн Австралії та Океанії (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Австралії та Океанії) Семінарське заняття 8.

Питання для обговорення (теми доповідей).

1. Розташування країн Австралії та Океанії на мапі світу, загальна характеристика території та клімату країн Австралії та Океанії.

2. Населення країн Австралії та Океанії (загальна характеристика, етнічні особливості, релігійні конфесії, культурні звичаї).

3. Загальна характеристика економіки країн Австралії та Океанії.

4. Державно-правова характеристика країн Австралії та Океанії (органи законодавчої, виконавчої та судової влади, адміністративно-територіальний устрій, органи місцевого самоврядування).

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Країнознавство як наука та навчальна дисципліна

Підготовка до семінарського заняття 1.

Питання для самостійного вивчення:

1. Поняття та предмет країнознавства.

2. Методи країнознавства.

3. Завдання країнознавства.

4. Функції та значення країнознавства.

Тема 2. Просторово-територіальна організація держав світу.

Поняття держави

Підготовка до семінарського заняття 1.

Питання для самостійного вивчення:

1. Поняття громадянського суспільства і його співвідношення з державою.

2. Поняття політичної системи суспільства і її співвідношення з державою.

Тема 3. Держава в політичній системі суспільства

Підготовка до семінарського заняття 2.

Питання для самостійного вивчення:

1. Апарат держави. Орган держави. Інститут держави.

2. Система стримувань і противаг органів законодавчої, виконавчої та судової влади.

3. Управління в адміністративно-територіальних одиницях. Місцеве самоврядування.

Тема 4. Регіональний поділ світу. Держава як учасник міжнародних відносин

Підготовка до семінарського заняття 3.

Питання для самостійного вивчення:

1. Регіони світу за класифікацією ООН.
2. Поняття та загальна характеристика інших учасників міжнародних відносин.

Тема 5. Країнознавча характеристика України (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем України)

Підготовка до семінарського заняття 4.

Питання для самостійного вивчення:

1. Судові та правоохоронні органи України: загальна характеристика, функції та повноваження.
2. Політичні партії України: загальна характеристика.

Тема 6. Країнознавча характеристика країн Європи (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Європи)

Підготовка до семінарського заняття 5.

Питання для самостійного вивчення:

1. Загальна характеристика міграційних процесів у країнах Європи.
2. Вибірчі системи в країнах Європи.

Тема 7. Країнознавча характеристика країн Азії (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Азії)

Підготовка до семінарського заняття 6.

Питання для самостійного вивчення:

1. Культура, традиції та звичаї в країнах Азії.
2. Особливості адміністративно-територіального поділу в країнах Азії.

Тема 8. Країнознавча характеристика країн Північної та Південної Америки (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Північної та Південної Америки)

Підготовка до семінарського заняття 7.

Питання для самостійного вивчення:

1. Загальна характеристика великих міст країн Північної та Південної Америки.
2. Особливості політичного устрою країн Південної Америки.
3. Загальна характеристика виборчих систем у країнах Північної Америки.

Тема 9. Країнознавча характеристика країн Африки (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Африки)

Підготовка до семінарського заняття 8.

Питання для самостійного вивчення:

1. Розташування країн Африки на мапі світу, загальна характеристика території та клімату країн Африки.
2. Населення країн Африки (загальна характеристика, етнічні особливості, релігійні конфесії, культурні звичаї).
3. Загальна характеристика економіки країн Африки.
4. Державно-правова характеристика країн Африки (органи законодавчої, виконавчої та судової влади, адміністративно-територіальний устрій, органи місцевого самоврядування).

Тема 10. Країнознавча характеристика країн Австралії та Океанії (в т. ч. загальна характеристика державного устрою, політичної, економічної, соціальної та правової систем країн Австралії та Океанії)

Підготовка до семінарського заняття 8.

Питання для самостійного вивчення:

1. Кліматичні особливості країн Австралії та Океанії.
2. Міжнародна взаємодія країн Австралії та Океанії з іншими країнами світу.

6. ПІДСУМКОВИЙ ТЕСТ З ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Наприкінці семестру для самооцінки рівня вивчення навчального матеріалу дисципліни студентам рекомендується самостійно пройти тестування за підсумковим тестом з дисципліни, який наведено далі.

Підсумковий тест з дисципліни для самоконтролю містить 40 тестових запитань. На кожне тестове запитання пропонується 4 варіанти відповідей, позначених латинськими літерами А, В, С, D, тільки одна з яких правильною.

Приклад:

1. Назвіть форми правління держави:

А. монархія;

- В. федерація;
- С. конфедерація;
- Д. союз.

Правильна відповідь: А.

Серед запропонованих варіантів відповідей за окремими запитаннями може зустрічатися відповідь «усі відповіді є правильними» або «усі відповіді у сукупності є правильними». Така відповідь буде єдиною правильною відповіддю за цим запитанням, якщо всі три вищенаведені відповіді за цим запитанням є, на Ваш погляд, правильними.

Приклад:

1. Назвіть форми державного устрою держави:

- А. федерація;
- В. конфедерація;
- С. унітарна держава;
- Д. усі відповіді є правильними.

Правильна відповідь: Д.

І, відповідно, така відповідь буде неправильною відповіддю за цим запитанням, якщо одна з трьох вищенаведених відповідей за цим питанням є, на Ваш погляд, єдиною правильною.

Приклад:

1. Назвіть форми політичного режиму держави:

- А. авторитарний;
- В. монархічний;
- С. федеративний;
- Д. усі відповіді є правильними.

Правильна відповідь: А.

Максимальна кількість балів, які можна отримати за підсумковим тестом з дисципліни для самоконтролю, дорівнює 40 балам (тобто за кожну правильну відповідь нараховується 1 бал).

Рекомендований час для тестування – 40 хвилин.

Критеріями оцінювання за підсумковим тестом з дисципліни для самоконтролю є наступне: загальна кількість балів, отримана студентом, переводиться у дворівневу шкалу оцінювання наступним чином:

- 50–100 балів – зараховано;
- 1–49 балів – не зараховано.

Підсумковий тест з дисципліни для самоконтролю

1. Дністер і Прут є найбільшими річками якої держави?

- A. Україна;
- B. Угорщина;
- C. Молдова;
- D. Білорусь.

2. Назвіть форму правління в Молдові:

- A. парламентська республіка;
- B. президентська республіка;
- C. змішана форма правління;
- D. конституційна республіка.

3. Назвіть форму правління в Аргентині:

- A. парламентська республіка;
- B. президентська республіка;
- C. змішана форма правління;
- D. конституційна республіка.

4. Виберіть державу, яка є федеративною за формою державного устрою:

- A. Республіка Білорусь;
- B. Канада;
- C. Республіка Вірменія;
- D. Велика Британія.

5. Назвіть державу, яке має двопалатний парламент:

- A. Україна;
- B. Республіка Білорусь;
- C. Республіка Молдова;
- D. Азербайджан.

6. Визначте термін повноважень Президента України:

- A. 5 років;
- B. 4 роки;
- C. 7 років;
- D. безстроково.

7. В якій з перелічених держав встановлено максимальний вік кандидата на пост президента?

- A. Україна;
- B. Таджикистан;
- C. Казахстан;
- D. в жодній з перелічених держав.

8. Назвіть державу, яка складається з областей, районів, міст, селищ, кишлаків, аулів, а також Республіки Каракалпакстан:

- A. Таджикистан;
- B. Узбекистан;
- C. Туркменістан;
- D. Казахстан.

9. Яку релігію переважно сповідують в Японії:

- A. іслам;
- B. індуїзм;
- C. буддизм;
- D. іудаїзм.

10. Назвіть форму правління в Японії:

- A. парламентська монархія;
- B. абсолютна монархія;
- C. обмежена монархія;
- D. змішана монархія.

11. Японія – це:

- A. федерація;
- B. унітарна держава;
- C. змішана форма державного устрою;
- D. союз островів.

12. Надайте характеристику клімату Японії:

- A. тропічний і субтропічний;
- B. помірний континентальний;
- C. субтропічний і помірний;
- D. помірний і арктичний.

13. Визначте адміністративно-територіальну одиницю Японії:

- A. область;
- B. провінція;
- C. земля;
- D. префектура.

14. Назвіть орган, який здійснює виконавчу владу в Японії:

- A. Кабінет Міністрів;
- B. Парламент;
- C. Префект;
- D. Імператор.

15. Яку релігію переважно сповідують в США:

- A. православ'я;
- B. католицизм;

- C. протестантизм;
- D. іслам.

16. Вищий орган державної влади і єдиний законодавчий орган Японії – це:

- A. Імператор;
- B. Парламент;
- C. Рада;
- D. Кабінет Міністрів.

17. Назвіть столицю Японії:

- A. Осака;
- B. Нагоя;
- C. Кіото;
- D. Токіо.

18. У якій державі відсутній принцип поділу влади?

- A. Таджикистан;
- B. КНР;
- C. Узбекистан;
- D. Куба.

19. Річка Міссісіпі – це найбільша водна артерія:

- A. Північної Америки;
- B. Європи;
- C. Південної Америки;
- D. Азії.

20. В якій країні знаходиться найбільший залізничний вузол:

- A. Торонто, Канада;
- B. Чикаго, США;
- C. Гавана, Куба;
- D. Нью-Йорк, США.

21. У якому місті США розміщені будівля парламенту, резиденція Президента і головне військове відомство країни?

- A. Вашингтон;
- B. Чикаго;
- C. Нью-Йорк;
- D. Лос-Анджелес.

22. Найбільший сектор економіки США припадає на:

- A. машинобудування;
- B. ІТ технології;
- C. сфера послуг;
- D. нафта і газ.

23. Визначте адміністративно-територіальну одиницю Канади:

- A. префектура;
- B. муніципалітет;
- C. провінція;
- D. область.

24. Яка держава розташована на островах у північно-східній частині Тихого океану?

- A. КНР;
- B. Північна Корея;
- C. Південна Корея;
- D. Японія.

25. Визначте державу, в якій знаходиться найбільша українська діаспора:

- A. Мексика;
- B. Україна;
- C. Канада;
- D. США.

26. Конституція якої держави закріплює принцип цивільного кабінету міністрів:

- A. Велика Британія;
- B. Японія;
- C. Китайська Народна Республіка;
- D. всі країни СНД.

27. Назвіть столицю Канади:

- A. Оттава;
- B. Торонто;
- C. Монреаль;
- D. Ванкувер.

28. За формою державного устрою Мексика – це:

- A. унітарна держава;
- B. конфедерація;
- C. федерація;
- D. союз мексиканських штатів.

29. Назвіть єдину соціалістичну республіку в Західній півкулі:

- A. Мексика;
- B. Домініканська Республіка;
- C. Куба;
- D. США.

30. Яким державним органом представлена законодавча влада на Кубі?

- A. однопалатний парламент;
- B. Президент;
- C. двопалатний парламент;
- D. відсутній принцип поділу влади, вся влада в руках правителя.

31. Яку релігію переважно сповідують на Кубі?:

- A. католицизм;
- B. протестантизм;
- C. православ'я;
- D. буддизм.

32. Хуанхе і Янцзи – це дві головні річки якої країни?

- A. Японії;
- B. КНР;
- C. Кореї;
- D. Індії.

33. Принцип, згідно з яким кожен член партії беззастережно підпорядковується рішенням партії та її органів і зобов'язаний їх виконувати; низові парторганізації підкоряються вищим і повинні виконувати їх рішення; меншість підкоряється більшості; всі партійні органи і організації підкоряються ЦК партії – це:

- A. принцип демократизму;
- B. принцип абсолютизму;
- C. принцип соціалізму;
- D. принцип демократичного централізму.

34. У якій з перелічених держав існує два законодавчі органи?

- A. Японія;
- B. Росія;
- C. Китай;
- D. Куба.

35. У якій державі закон допускає позбавлення громадян політичних прав?

- A. Таджикистан;
- B. США;
- C. КНР;
- D. Росія.

36. Назвіть термін повноважень Голови КНР:

- A. 5 років;
- B. 7 років;

- C. 4 роки;
- D. безстроково.

37. Який орган представляє законодавчу владу в США?

- A. Президент;
- B. Конгрес;
- C. Білий дім;
- D. Пентагон.

38. Який орган представляє виконавчу владу в США?

- A. Президент;
- B. Конгрес;
- C. Білий дім;
- D. Пентагон.

39. У якому віці громадянин США отримує активне виборче право?

- A. 18 років;
- B. 16 років;
- C. 21 рік;
- D. з народження.

40. Особливі адміністративні райони Сянган Гонконг і Макао Аоминь знаходяться в якій країні?

- A. КНР;
- B. Японія;
- C. Індія;
- D. Таїланд.

7. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Заходи, спрямовані на дотримання академічної доброчесності для здобувачів освіти:

1. Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

2. Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.

3. Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права.

4. Надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Дорошко М. С. Країнознавство. Країни СНД і Балтії : навчальний посібник. Чернівці, 2008. 308 с.
2. Дубович І. А. Країнознавчий словник-довідник. К., 2008. 839 с.
3. Ігнат'єв П. М. Країнознавство. Країни Азії : навч. посібник. 2-ге вид. Чернівці, 2006. 424 с.
4. Канада : навч. посібник до курсу «Країнознавство». Ніжинський держ. педагогічний ун-т ім. Миколи Гоголя. Ніжин, 2003. 175 с.
5. Конституційне право зарубіжних країн : підручник. 2-ге вид. К., 2020. 1056 с.
6. Країнознавство : підручник / за ред. проф. М. С. Дорошка. 2-ге вид., переробл. і доповн. К., 2012. 439 с.
7. Країнознавство. Країни СНД, Європи і Північної Америки : навч. посіб. / М. С. Дорошко, Р. А. Кривонос, В. П. Крижанівський, Н. Ф. Сербіна. К., 2009. 312 с.
8. Країнознавство. Країни пострадянського простору, Європи та Північної Америки : навч. посіб. / М. С. Дорошко, В. П. Крижанівський, Р. А. Кривонос, Н. Ф. Сербіна. К., 2012. 335 с.
9. Країнознавство. Частина І. Культура народів слов'янських країн : навчальний посібник / Ю. М. Алексєєв, В. І. Наулко, Н. В. Руденко. К., 2002. 121 с.
10. Крижанівський В. П. Об'єкт і предмет країнознавства: кут зору міжнародника. Актуальні проблеми міжнародних відносин. К., 2009. Вип. 86, ч. 1. С. 23–28.
11. Країнознавство : підручник / за ред. Н. С. Дорошко. Астана, 2021. 504 с.
12. Лизогуб В. А. Країнознавство : підручник. К., 2019. 384 с.
13. Мальська М. П. Країнознавство: теорія та практика : підручник. К., 2019. 528 с.
14. Масляк П. О. Країнознавство : підручник. К., 2008. 292 с.

Корисні посилання на інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Географія. Країни світу. URL: <http://www.geograf.com.ua/countries>
2. Економічні особливості країн Австралії та Океанії. URL: https://www.youtube.com/watch?v=c-_pTL2_KQU
3. Енциклопедія сучасної України. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=2657
4. Інститут світової політики. URL: <http://iwp.org.ua/ukr/>
5. Інтернет-портал законодавства ЄС. URL: <http://eur-lex.europa.eu>

6. Офіційний вебсайт Європейського Союзу. URL: <https://europa.eu>
7. Політична карта світу. URL: <http://bigkarta.ru/polit.htm>
8. Природні уніками Південної Америки. URL:
https://www.youtube.com/watch?v=mfvb3f_fFk8
9. Столиці світу. Тестові завдання. URL:
<https://www.youtube.com/watch?v=7DJXFo1ITaA>
10. Цікаві факти про Африку. URL:
<https://www.youtube.com/watch?v=O4sX0tQUdzA>

Для нотаток

Електронне навчальне видання комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимі

Файєр Олена Анатоліївна

КРАЇНОЗНАВЧІ СТУДІЇ

Методичні рекомендації
до семінарських занять і самостійної роботи (для здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 291
«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»)

Коректор *О. В. Анцибора*
Комп'ютерне верстання *В. В. Савінкова*

Підписано до розміщення 16.04.2024. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 1,44. Обсяг 0,322. Мб. Зам. № 75/24.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009
Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна